

Dějepis – 9. část

Přečti si následující část

Počátek řeckých civilizací

Co víme o prvních řeckých civilizacích

Přesuneme se z Asie do Evropy. Řecko bylo polohou předurčeno k tomu, aby jako první přijalo poznatky vyspělých civilizací nacházejících se na Blízkém východě a v Africe. Jeho hornatá krajina však nedovolovala totéž – spojení území pod nadvládu jednoho panovníka. Proto zde byly různé civilizace.

Legenda o Minotauovi

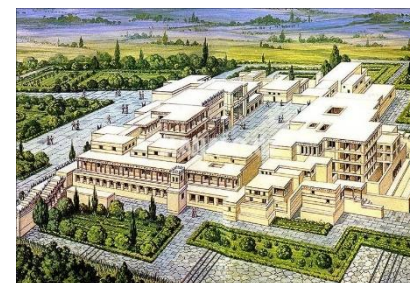
Podle legendy vládl na Krétě král Minos. Jeho manželka byla svedena bílým býkem a narodil se jí Minotaurus – netvor s lidským tělem a hlavou býka. Králi se to nelíbilo a nechal postavit velké bludiště zvané labyrint, do něhož netvora uvěznil. Později vypukla válka mezi Krétou a Athénami a Athény prohrály, ale v boji zabily jiného králova syna. Král Minos proto uložil Athénám krutou daň. Musely každý rok posílat sedm dívek a sedm chlapců jako živou oběť Minotauovi. Jednoho dne se na vydal syn athénského krále Theseus, který chtěl netvora zabít. Krétský král ho přijal a popřál mu hodně štěstí.

Současně ho ale varoval, že možná zvítězí, avšak se nedostane z labyrintu ven. Bohové však Theseovi pomohli. Darovali mu kouzelný meč a klubko nití, jež měl za sebou odmotávat a označit si tak zpáteční cestu. Ráno vstoupil Theseus do labyrintu, kde narazil na Minotaura a bez prodlení jej zabil kouzelným mečem. Díky niti se pak dostal šťastně ven.

První řecká civilizace vznikala na Krétě a dalších ostrovech Egejského moře asi od 2. tisíciletí př. n. l. **Nazývala se minojská** podle legendárního krále jménem Minos. Minojci **budovali** města a v nich **neopevňené paláce** vyzdobené sochami a nástěnnými malbami – freskami. Na rozdíl od jiných národů nestavěli chrámy. Své bohy uctívali v jeskyních či na vrcholcích hor.

Nejznámější palác existoval na Krétě **v městě Knóssos**. Jeho zbytky objevili archeologové a získali tak zajímavé poznatky. Byl postaven z kamene a dřevěných trámů a měl velké množství místností.

Obyvatelé Kréty psali na hliněné tabulky nejprve obrázkovým písmem. Potom se jejich písmo změnilo. **Ve 14. století př. n. l.** však tato civilizace **skončila**. Zřejmě pod vlivem zemětřesení či výbuchu sopky a následném vpádu nepřátelských kmenů.

V 16. století př. n. l. vzniklo **několik států na Peloponésém** poloostrově. Moc převzaly **Mykény**. Mykéňané byli dobří válečníci, zemědělci, obchodníci a mořeplavci. Jejich **paláce** měly na rozdíl od Minojců **opevněné hradby** (z velkých kamenů) a stály na kopcích. V nich panovali v nich vládcové a nechali si stavět zvláštní hroby podobné včelím úlům. Města za palácovými zdmi byla vybavená kanalizací, vodovodem, koupelnami, propojena cestami. **Bohatství** Mykén vyplývalo **z vývozu výrobků** do zemí přes Středozemní moře a z válečných tažení. Ve 12. století př. n. l. zanikla i tato civilizace (pod náporom nově přichozích řeckých kmenů – Dóřů). O mykénské době vypráví legenda o Trojské válce.

Trojská válka

Troja byla bohaté středověké město ležící na území dnešního Turecka. Podle legendy požádaly tři bohyně syna trojského krále, aby dal jedné z nich jablko a rozhodl, že je nejkrásnější. Královský syn Paris tak učinil a vítězná bohyně mu za odměnu pomohla unést manželku spartského krále, krásnou Helenu. Ten si to nenechal líbit a vydal se

spolu s dalšími hrdiny město dobýt. Dobyvatelé Troju obléhali deset let, ale marně. Nakonec zvítězili Iští. Schovali se do **obrovského dřevěného koně**, kterého nechali před branami. Zvědaví obránci Troji ho vtáhli dovnitř, a tím své město vydali nepřítelům.

Legenda o Trojské válce byla popsána v eposech básníka Homéra, nazvaných **Ilias a Odyssea**. Ty vznikaly v době (mezi 11. až 8. stoletím př. n. l.), kdy starověké Řecko ovládali Dóřové. V této době se zde rovněž objevila dodnes používaná **řecká abeceda** a nastalo vystřídání bronzu železem.

α	β	γ	δ	ε
A	B	G	D	E

Mezi 8. a 6. stoletím př. n. l. se Řecko připravovalo na své vrcholné období. Na jeho území **začaly vznikat městské státy**. Každý z nich měl své **hlavní město** (zvané **polis**), v jehož okolí byla pole a vesnice (často i přístav). Kolem hlavních řeckých měst vznikla později opevnění. **Na nejvyšším místě** mezi hradbami stála vždy pevnost zvaná akropolis (**akropole**). Akropole se potom změnila ve střediska náboženství.

Napiš si do sešitu tento text:

Počátek řeckých civilizací

Kréta

- První řecká civilizace – minojská (podle krále Minose, který postavil labyrint).
- Minojci budovali neopevněné paláce.
- Uctívání bohů na vrcholcích hor.
- Nejznámější minojský palác – ve městě Knóssos.
- Ve 14. století př.n.l. tato civilizace zanikla.

Mykény

- V 16. století př. n. l. nejmocnější stát na Peloponésském poloostrově.
- Paláce s opevněnými hradbami stojící na kopcích.
- Bohatství pocházelo z vývozu a z válečných tažení.
- Ve 12. století př. n. l. tato civilizace zanikla (Trojská válka).
- O Trojské válce a návratu válečníků pojednává epos básníka Homéra Ilias a Odyssea.
- Řecko začali ovládat Dórové.

Starověké Řecko

- Mezi 11. až 8. stoletím př. n. l. se objevila řecká abeceda, která se používá dodnes.
- Začaly vznikat městské státy – každý měl hlavní město (polis).
- Na nejvyšším místě stála pevnost (akropolis či akropole).

Napiš si otázky a odpověz na ně do sešitu:

Jak se jmenovala první řecká civilizace na Krétě?

Kdo postavil labyrint?

Kde je nejznámější palác?

Jak se jmenoval nejmocnější stát na Peloponésském poloostrově?

Jaké zvíře bylo v Trojské válce?

Kdo ovládal později Řecko?

Jak se jmenovalo hlavní město městského státu?

Jak se jmenovala pevnost na nejvyšším místě?

Namaluj si do sešitu trojského koně

